

Klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning
for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i
internasjonale operasjoner

Unntatt off., jf. offl § 13.1 jf. fvl § 13.1

VEDTAK

Klagesak nr.: 21/2017

Klager: [REDACTED]

Klagers prosessfullmektig: Ingen

Klagen gjelder: Krav om kompensasjon etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning og etter forskrift 2004-12-02 om billighetserstatning

Beslutningsdato: 15. juni 2018

I behandlingen har deltatt: Anne Stine Eger Mollestad
Marianne Abeler
Lars Christian Finstad
Trond Jørgensen

Konklusjon: Klagen tas ikke til følge. Saksomkostninger i anledning saken dekkes delvis.

1. Sammendrag av sakens faktiske sider

Klagen gjelder krav etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner og krav om billighetserstatning etter forskrift 2004-12-02-nr. 1563 om billighetserstatning.

██████████, heretter kalt klager, ble født ██████████. Han tjenestegjorde i ██████████ i perioden ██████████ til ██████████ og i ██████████ i ██████████ til ██████████. Klager tjenestegjorde som geværsoldat med vaktjeneste og patruljetjeneste.

Klager har hatt en oppvekst som var preget av hyppige skifter av bosted hvor han stadig måtte omstille seg og etablere nye relasjoner. Klager har beskrevet en oppvekst, hvor han på fritiden var aktiv med ski og brukte naturen mye. Klager er i dag gift og har to voksne barn. Klager reiste ut i FN-tjeneste i en alder av ██████ år. Han hadde på dette tidspunktet fullført førstegangstjeneste.

Klager har i ettertid fortalt om en rekke belastende hendelser og opplevelser fra utenlandstjenesten. Klager har etter eget utsagn i flere tilfeller blitt utsatt for beskytning samt spente og potensielt livsfarlige situasjoner. Klager har beskrevet en generell utrygghet ved å befinne seg i de aktuelle områdene han tjenestegjorde. Klager har fortalt at han i liten grad har taklet stress etter tjenesten.

Av utdanning har klager gått yrkesskole med maskin og mekanisk. Han har også tatt sosionomutdanning og etter FN-tjenesten kom han raskt i arbeid. Etter FN-tjenesten har klager i det vesentlige arbeidet innen ██████████ og ██████████. Her arbeidet klager med blant annet krisehåndtering og senere ██████████ som er beskrevet som en krevende og stressende arbeidssituasjon.

Klager var utsatt for et hjerneslag i ██████████. Forut for hjerneslaget er det beskrevet psykiske vansker som ikke ble satt i sammenheng med FN-tjenesten. Etter hjerneslaget er det beskrevet kognitive funksjonsvansker i form av hukommelses-, oppmerksomhets- og konsentrasjonsvansker.

Klager er i vedtak fra NAV av 21. april 2015 innvilget 100 % uføretrygd uten yrkesskadefordeler fra 1. juni 2010.

Statens pensjonskasse (SPK) har i forbindelse med kravet om billighetserstatning og kravet etter den særskilte kompensasjonsordningen innhentet en spesialisterklæring datert 25. mars 2017 fra psykolog Morten Tvedt. Erklæringen er avgitt i henhold til mandatet for den særskilte kompensasjonsordningen.

Psykolog Tvedt har i erklæringen lagt til grunn at det er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom utenlandstjenesten og plager forenlig med diagnosen *andre spesifiserte reaksjoner på alvorlig belastning* etter FN-tjenesten (F43.8). Psykolog Tvedt har vurdert at tilstanden utgjør en varig medisinsk invaliditet på 15 %. Psykolog Tvedt har imidlertid ikke funnet sannsynliggjort årsakssammenheng mellom klagers psykiske plager etter FN-tjenesten og klagers ervervsmessige uførhet.

SPK har i vedtak av 19. mai 2017 tilkjent klager billighetserstatning med kr. 154 293,- som tilsvarer en medisinsk invaliditet på 15 %. Billighetserstatningen er fastsatt på bakgrunn av spesialisterklæringen fra psykolog Tvedt. SPK har i samme vedtak avslått klagers krav på kompensasjon etter den særskilte kompensasjonsordningen. Avslaget gjelder vilkårene for kompensasjon etter ordningens del I (35 G) og del II (65 G). SPK har begrunnet avslaget med at de ikke har funnet sannsynliggjort årsakssammenheng mellom klagers anførte psykiske plager og FN-tjenesten.

Klager har selv påklaget vedtaket i klage av 23. mai 2017. Klagen er fremsatt rettidig. Klager viser til at det er sannsynliggjort varig psykisk belastningsskade som følge av deltakelse i internasjonal operasjon. Klager har videre anført at psykolog Tvedts fastsettelse av klagers medisinske invaliditet til 15 % er «urimelig» lav. Klager har også stilt spørsmål ved psykolog Tvedts habilitet på grunn av hans tilknytning til Forsvaret.

SPK har i oversendelsesbrev av 27. juni 2017 imøtegått klagers anførsel om habilitet. SPK har vist til at klager selv har godtatt den sakkyndige, og at klager har blitt informert om psykolog Tvedts tilknytning til Forsvaret.

SPK har ikke funnet grunnlag for å omgjøre sitt vedtak og klagen er derfor sendt frem til klagenemnda for behandling.

Klager deltok under nemndsmøte. En representant fra SPK var også tilstede.

2. Klagenemndas vurdering

Retten på kompensasjon etter forskriften forutsetter i henhold til forskriften § 3 at klager er påført en varig psykisk belastningsskade som følge av tjenestegjøring i internasjonal operasjon. Videre kreves det at den psykiske belastningsskaden har medført varig ervervsmessig uførhet.

De nærmere krav til årsakssammenheng utledes av betingelseslæren. Etter betingelseslæren vil den psykiske belastningsskaden være årsak til hele klagers ervervsuførhet dersom den har vært en nødvendig og tilstrekkelig betingelse for uførhetens inntreden. Det er klager som bærer bevisbyrden for at det foreligger en slik nødvendig og tilstrekkelig årsakssammenheng.

Kravene til bevis for å konstatere årsakssammenheng er lempeligere etter kompensasjonsordningens del I, jf. Forsvarsdepartementets tolkningsnotat av 27. november 2010. Tolkningsanvisningen ble gjort med hensyn til den særlige bevisituasjon som ble antatt å foreligge i flere av sakene. I et presiserende tolkningsnotat fra november 2014 fremgår det imidlertid at tolkningsanvisningen ikke rekker lenger enn forutsetningene for den. Mangel på tidsnære bevis skal ikke i seg selv føre til avslag på et kompensasjonskrav. I flere saker er det gått svært lang tid før det foreligger nedtegnelser om psykiske belastningsskader. Hvis det foreligger tidsnære bevis som gir en forsvarlig bevisbedømmelse av årsaken til plagene, er man utenfor tolkningsanvisningen og de alminnelige krav til bevis gjelder. Tilsvarende gjelder ved vurderingen av nye bevis som sannsynliggjør om personellet uansett ville fått sine plager eller uansett ville falt ut av arbeidslivet.

SPK har i forbindelse med behandlingen av saken innhentet en spesialisterklæring datert 25. mars 2017 fra psykolog Morten Tvedt. Erklæringen er avgitt i tråd med mandatet fastsatt med hjemmel i forskriften om den særskilte kompensasjonsordningen. Som det fremgår av sammendraget av sakens faktiske side ovenfor, konkluderte Tvedt med at klager har andre spesifiserte reaksjoner på alvorlig belastning som står i årsakssammenheng med FN-tjenesten, men at klagers psykiske plager ikke står i årsakssammenheng med klagers ervervsmessige uførhet. Klagers medisinske invaliditet ble fastsatt til 15 %.

Det er beskrevet at klager har somatiske plager i form av reumatisme, han har gjennomført hjerteoperasjoner og han ble i ■■■ rammet av et hjerneslag. Klagers somatiske plager er så omfattende at nemnda ikke finner det tvilsomt at han ville ha blitt ervervsmessig ufør også om man tenker tjenesten bort. Nemnda viser her til psykolog Tvedts vurderinger. Til tross for at han mener det kan foreligge årsakssammenheng mellom utenlandstjenesten og klagers psykiske plager, er psykolog Tvedt likevel av den oppfatning at klagers psykiske plager som følge av utenlandstjenesten ikke er årsaken til hans ervervsmessige uførhet i dag. Erklæringen besvarer mandatet tilfredsstillende og gir en grundig vurdering av klagers komplette sykdomsbilde. Klager har fått utbetalt billighetserstatning som alene stiller krav til sannsynliggjort årsakssammenheng mellom psykisk lidelse og medisinsk invaliditet. Vilkårene for kompensasjon etter den særskilte kompensasjonsordningen forutsetter at klagers psykiske plager er årsak til ervervsuførheten. Det er ikke sannsynliggjort. Klager har dermed ikke krav på dekning under kompensasjonsordningen.

Klager har også i saken stilt spørsmål ved psykolog Tvedts habilitet på bakgrunn av hans tilknytning til Forsvaret. Det fremgår av korrespondanse fra klager at han selv har godtatt at den sakkyndige skulle skrive erklæringen i billighetserstatningssaken. Korrespondansen viser at klager har blitt opplyst

om Tvedts tilknytning til Forsvaret. På denne bakgrunn har nemnda kommet frem til at habilitetsinnsigelsen ikke kan føre frem.

Nemnda er for øvrig også av den oppfatning at klagers somatiske plager fremstår som såpass fremtredende at nemnda også uten den sakkyndiges vurdering ville kommet til samme konklusjon.

Det er ikke reist spørsmål om kravet er å anse som foreldet, jf. forskriften § 11. Kravet er først fremsatt i 2016. Hans psykiske plager har vært dokumentert tilbake til begynnelsen av 90-tallet og har vært satt i sammenheng med tjeneste fra 2010. Med bakgrunn i at kravet uansett ikke fører frem, har nemnda ikke vurdert foreldesspørsmålet nærmere.

SPKs vedtak blir etter dette å stadfeste.

3. Konklusjon

Klagen tas ikke til følge. Statens pensjonskasses vedtak stadfestes.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo, 10. oktober 2018

Anne Stine Eger Mollestad
klagenemndas leder